

IX. Závěr

Při posuzování vztahů mezi podnikateli musíme mít neustále na paměti, že se pohybujeme v oblasti soukromého práva, v oblasti, kde každý může činit, co není zákonem zakázáno a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Pro zákonodárce v oblasti soukromého práva by též mělo platit pravidlo, aby svými pravidly a limity neomezoval svobodu jednotlivců více než je nezbytné. Zákazy a příkazy omezující svobodu jednotlivce jsou právě obsaženy v kogentních normách. Dle Viktora Knappa¹⁰⁴ právo, které svobodu člověka chrání, je zároveň per defentionem omezuje, přičemž míra a intenzita tohoto omezení závisí na intenzitě společenské zájmu, který právní norma chrání. Na té pak závisí i způsob, kterým je právo omezuje, tzn. i skutečnost, zda ji omezuje kogentně či dispozitivně. Tam, kde je tento zájem velmi intenzivní, omezuje ji norma kogentní. Je-li méně intenzivní, nastupuje norma dispozitivní, která lidskou svobodu neomezuje vůbec, nýbrž jí klade meze teprve a posteriori, tj. tehdy, když už si ji lidé omezili sami autonomně. Vytvoření takových norem, které by reflektovaly skutečné potřeby ochrany společenských zájmů je úkolem zákonodárce. Aplikace právních norem na daný případ a zodpovězení si na otázku zda právo aplikuji v míře, která je nezbytná k ochraně zájmů, pro kterou bylo vytvořeno, jest úkolem soudce. Cílem této diplomové práce bylo ukázat, jak byla a je hledána rovnováha mezi ochranou svobody jednotlivce a ochranou jiných hodnot kogentními normami v soukromoprávních vztazích s mezinárodním prvkem. Definitivní odpověď na tuto otázku najít nelze. Vždy je třeba v konkrétním případě onu rovnováhu hledat. Při hledání této rovnováhy by však podle mého názoru soudce neměl mít zcela volné ruce. Pro subjekty v soukromoprávních vztazích je důležitá určitá míra právní jistoty a předvídatelnosti soudních rozhodnutí. Právní instrumenty (Nařízení Řím I a Nařízení Řím II), které ke konceptu imperativních norem přistupují restriktivně tak dle mého názoru přispějí ke zvýšení právní jistoty v oblasti závazkových vztahů s mezinárodním prvkem. Zároveň však soudci ponechávají dostatečný prostor pro vyvažování konfliktu různých hodnot v konkrétním případě. Vždy by při aplikaci imperativních norem však soudce měl mít na paměti potřeby, realitu obchodních vztahů a poučení z minulého režimu, že snaha regulovat vše končí velkým krachem.

¹⁰⁴ V. Knapp, Teorie práva C.H.Beck 1995, s.55.